

HRVATSKA RIEČ

PREDPLATA: Za ŠIBENIK I AUSTRO-UGARSKU sa dostavom u kuću mjesечно K 1.25, godišnje K 15.— Za INOZEMSTVO suviše poštarina. — Plativo i utuživo u Šibeniku.

POJEDINI BROJ 10 PARA.

Izlazi utorak, četvrtak i subotu

Telefon br. 31. — Čekovni račun 71.049

UREDNIČTVO I UPRAVA „Hrvatske Rieči“ nalaze se u „Hrvatskoj Tiskari“ (Dr. Krstelj i drug). — Rukopisi ne vraćaju se. — Nefrankirana pisma ne primaju se. — Tisak „Hrvatske Tiskare“ (Dr. Krstelj i drug).

Izdavatelj i odgovorni urednik **Dr. MARKO SKOČIĆ.**
OGLASI PO CIENIKU.

God. IX.

ŠIBENIK, utorak 15. travnja 1913.

Broj 812

Rat ili mir?

Kad je novinstvo, svjetsko i naše, pred dva dana, na sva usta vikalo, da je balkanski mir na vidiku, po tom i evropski rat da je isključen, klimali smo glavom i sjećali se one stare: tko će znati što dan nosi... Ta koliko su puta tako novine pisale, od kad ono puknu prva puška na Balkanu! Sjećamo se, pred Božić, u oči najakutnijih zapletaja međunarodnih, te su iste novine pisale, da možemo mirno pristupiti k tradicionalnom kićenju božićnog drvca, jer spor između Austrije i Srbije da je riješen, a tamo odmah iza Božića povratio se stari pesimizam, koji se od tada, više manje, sve jednako, vraća.

Najnovije vesti kao da nam pravo daju.

„Kralj patuljaka“, kako ga porugljivo nazivlju njemačke novine, ne će ipak da se odreče Skadra, ne mogoše mu dakle „začepiti usta milijunima“. On Skada hoće, a dok ga hoće, dotle se ne zna, što će sutrašnji dan donieti: rat ili mir?

Prije, kad je novinstvo udaralo u zvučni cimbal mira kao u gotovu stvar, bijaše na tapetu samo jedno pitanje: izlaz Srbije na more. Pa ipak se, kroz novinstvo proglašena optimistička situacija, munjevnom brzinom, promjenju. A danas? Danas se je tih pitanja nagomilalo toliko, da bismo i onda u obći mir sumnjali, kad bi se svi vojnici vraćali svojim kućama, jer bi i to mogla biti zakulisna igra ove ili one države, ovih ili onih lukavih diplomata.

Uz pitanje Skadra, koje je toliko zadalo brige Evropi, niže se pitanje uredjenja Albanije, gdje se križaju interesi dviju saveznica: Italije i Austrije. Pak trgovačko-politički odnošaji druge, naprama mladim i ojačanim balkanskim državama, pak pitanje podieljenja osvojenog teritorija na Balkanu, da i ne spominjemo mnoga druga prometna pitanja između malih balkanskih država i velikih im susjeda kao i pitanje prestiža Rusije i Austro-Ugarske na Balkanu. A kad se sjetimo govora kancelara njemačkoga carstva, g. Bethmana Hollwega, onda nam dolazi uz sva ta istaknuta, još jedno drugo pitanje, koje se čini, barem u bližoj budućnosti, najglavnijim i najzamašnjim: mogućnost rasnog sukoba između Slavenstva i Germanstva. Što bi tada službena Rusija? Zar će njezine bajunete spriječiti onu bujicu ruske duše, duše slobodne, duše slavenske, duše Dostojevskoga, Turgenjeva i Puškina!...

Njemačke su novine pred dva dana udarale u porugljive talambase proti kralju Nikoli, proglašujući ga mahnitim i za novcem pohlepnim čovjekom, koji u privatne špekulacije izlaže Crnu Goru i stavlja na kocku njezin obstanak, da se onda na koncu zadovolji s milijunima. Koliko su te novine svojim nedoličnim pisanjem, učinile usluge, onaj, za koju od početka balkanskog rata, vojnu, a koja više nego ikoga druga vele-vlast ima krivnje zbog svega ovoga još neizvjestnoga stanja, pokazat će vrijeme. Svakako službena Austrija, ako nije izgubila posvema glavu, osudit će to pisanje, jer je može dotjerati do strahovitih tjesnaca, kojima je i onako, vlastitom krivnjom, blizu.

Tako evo u neizvjestnosti, mračnoj i teškoj neizvjestnosti očekivamo danas što će biti sutra. Čitavo stanje moglo bi se opisati onom starom proročkom: **ibis redibis.**

ŠIBENIK 15.

„Hrvatska“, glavni organ stranke prava u Zagrebu, povodom pisanja raznih novina, kao da bi članci Dr. M. D. u našem listu ovih dana objelodanjeni, bili dokazom nesloge u redovima stranke prava, osobito između predsjednika velezaslužnog Don I. Prodana i podpredsjednika Dr. M. Drinkovića, pobija u uvodnom članku od 11 travnja te glasine, pa između ostaloga govori i ovo:

„Tko nije čitao zadarsku rezoluciju, misli će, da je zbilja ta zadarska rezolucija nešto takova, da pobija pravašku opatijsku izjavu. Naprotiv zadarska rezolucija, prihvaćena od svih dalmatinskih stranaka, sastavljena je potpuno u duhu stranke prava. Ta zadarska rezolucija glasi:

„Predstavnici Dalmacije . . . odlučni su, da bez razlike stranačkog mišljenja složnim silama brane narodna i ustavna prava, uskorujući čas, u koji Dalmacija ima izpuniti svoj zavjet sjedinjenja sa cjelokupnom kraljevnom Hrvatskom, preporodjenom i ukrepljenom državnom samostalnošću, ustavnom slobodom i ravnopravnošću svih njezinih sinova.“

„U čemu se ova izjava kosi sa opatijskom izjavom stranke prava? Nismo li je i mi pozdravili oduševijeno, jer je ona doista složena u duhu stranke prava?“

Stranka prava bi bila sretna, kad bi se po primjeru Dalmacije složile sve stranke u Banovini i u Bosni i Hercegovini, u Istri i u Slovenskim zemljama na toj izjavi i učinile je zajedničkim programom celoga naroda, te kad bi složnim silama i radili za što skorije oživotvorenje te rezolucije, koja nije drugo, nego sinteza programa stranke prava, naglašena u opatijskoj izjavi.

Tko god bude htio ozbiljno raditi za sjedinjenje sa cjelokupnom kraljevnom Hrvatskom, preporodjenom i ukrepljenom državnom samostalnošću, taj je drug i surborec stranke prava, koja će ga rado prigrliti i za brata primiti.

Nema pravaša, koji bi se protivio zadarskoj rezoluciji od 24. studenoga 1912., kao što ga nema, koji bi se protivio opatijskoj izjavi od 28. ožujka 1913.“

Na ove izvode „Hrvatske“ mi možemo da nadodamo, kako je stalno da velezaslužni predsjednik stranke Don I. Prodani nikad bio pa nije ni sada, niti je shvatljivo da bi on po svojoj prošlosti i dokazanoj požrtvovanosti za nezavisnost stranke, mogao biti za to, da stranka prava služi protunarodnoj politici, koju je on svojim djelovanjem uvijek pobijao.

U tomu nema i ne može biti nikakva nesuglasja između predsjednika i podpredsjednika stranke prava u Dalmaciji, kako je i na zadnjem spljetskom sastanku uprave dokazano.

Budući odnošaji između Srbije i Crne Gore.

U subotnjem broju „Srbobrana“ izašao je članak, koji se bavi pitanjem budućeg odnošaja između Srbije i Crne Gore. Po tom članku, pogrešno su javile neke novine, kao da će Crna Gora biti anektirana od Srbije. Postojat će samo što uži savez između obiju država, koji će biti ispoljen zajedničkom vojskom, carinom i diplomacijom. Prama informacijama „Srbobrana“, mjerodavno mnjenje u Beogradu jeste sljedeće:

„Crna Gora ima takvih individualnih osobina i tako staru državnu tradiciju, a uz to je autonomističko raspoloženje u pojedinim dijelovima srpskog naroda, pa i u Crnoj Gori tako jako, da jednostavna aneksija možda ne bi bila najbolje i naj-sretnije riješenje pitanja o ujedinjenju srpskog naroda u Srbiji i Crnoj Gori. Potrebno toga ujedinjenja može po svoj prilici bolje da zadovolji državopravna unija na podlozi, koju smo skicirali, jer ona postizava nužnu harmoniju između tradicije i modernih težnja za jedinstvom.

Da li se već vode pregovori o uniji između Srbije i Crne Gore, to još nije poznato. Iz jučerašnjih bi se vijesti moglo zaključiti, da su pregovori u toku, ili da će u najbliže doba započeti. Nema nikakve sumnje, da bi se unijom između Srbije i Crne Gore, koja bi imala karakter diplomatske i vojničke zajednice, silno ojačao i položaj srpskih država u balkan-

skom savezu, a naročito prema Bugarskoj. Pitanje je unije danas svakako najkrupnije pitanje na Balkanu i srpski državnici u Srbiji i Crnoj Gori posvetit će sada, kad je konačni mir s Turskom na pragu, svu svoju pažnju tome pitanju, koje će se riješiti na zadovoljstvo Srbije i Crne Gore, uvažavajući obostrane opravdane interese.“

Misionari na Balkanu.

Primamo iz Münchena, od jednog katoličkog redovnika Hrvata:

Za vrijeme balkanskoga rata više se je pisalo o balkanskim misionarima nego valjda od vremena sv. Pavla apoštola. Kakovih je tu bilo sve istina i neistina, tko bi mogao pobrojiti! I židovski listovi a la „N. F. Presse“ uzdisali su često nad „progonom“ katoličkih misionara, osobito onih u Srbiji i Crnoj Gori, a na žalost bilo je i katoličkih novina koje su se za njima povodile iz političke mržnje, a da i nisu imali za to stalnih dokaza. Ima i u naš novina i to tobože katoličkih, koji pune stupce često i tendencioznim događajima, samo da što više uspire onaj naš stari jaz na korist austrijske vlade.

Uzvišen je u istinu rad misionara. Ali kada se taj rad izrodi u političku svrhu, nema bezbožnije stvari. Čast sv. misijama i svetim ljudima, koji su zatajali sebe i sve svoje za spas duša i mir ljudi na zemlji. Dao Bog, da ne pogodim, ako

ustvrdim, da je polovica misionara u našim susjednim zemljama prije politički agitator Austrije, Italije ili koje druge države, pa onda misionar. Stoga ne smijemo odmah tumačiti barbarstvom i intolerancijom, ako dotične vlasti stuknu takove ljude radi opasnosti po državno jedinstvo. Da je na žalost često puta tako, navest ću primjer.

Slučajno mi dopao u ruke jedan broj „Ulmer Volksblate“ od Uskrsa, gdje jedan katolički župnik pripovijeda svoje putovanje po Balkanu.

„U Ruščuku ima veli on — jedna katolička katedrala, koju sam pomnim traženjem i pitanjem u svim mogućim jezicima, napokon našao. Posvećeni biskup monsijor Baumbach jest iz Virtemberga te je i ove jeseni dulje vremena proboravio u Švabskoj. Na žalost nijesam ga vidio, jer je bio tada u Varni. Primio me je župnik, koji služi župu od kakovih 100 duša i kod njega sam prenoćio. Župnik govori njemački kao i mnogi od fratara, koji u istoj kući stoje i drže njemačku školu. Upravo ovi fratri Maristi i njihova škola šire veoma dobro samo njemački jezik i uopće nijemstvo. Imao sam više puta prigodu, da za zaptim ljude, koji su njemački govorili, gdje su njemački naučili, i svaki su mi put odgovorili: „U katoličkoj školi u Ruščuku.“

Možda će brzo početi Njemačka prietiti Bugarskoj radi protektorata nad tim njemačkim kolonijama kao sada Austrija Srbiji. Stoga opet velim, ne mojmo sve tumačiti na zlo, osobito mi kršćani.

Brzobjavi „Hrvatske Rieči“

Crnagora i Skadar.

Paris, 15 travnja. U političkim krugovima prevladava mnjenje da će Crnagora sama ustrajati u akciji obje- sjeđanja Skadra. Istodobno predlaže sjegurne vesti, da je vlada crnogorska iz svih depota municije osobito onih izkrancanih u Baru ovih dana učinila da cieli materijal topova i drugih streljivih mašina bude prenesen i postavljen na osvojenim pozicijama na Tarabošu.

Očekuje se za stalno da će obći juriš opet započeti.

Odšteta za Skadar.

Paris, 15 travnja. Rusija i Italija vode pregovore o financijalnoj odšteti, koja bi se imala dati Crnoj Gori radi Skadra. Njihovo je mišljenje, da bi jedna internacionalna financijska komisija morala nadgledati upravu i uporabu odštetne svote.

Odgovor Srbiji zastupnika velikih sila.

Beograd, 15 travnja. Zastupnici velikih sila predali su srpskoj vladi odgovor na posljednju notu, koja se tiče pitanja mira u pogled saveznika.

Rusija i Balkan.

Petrograd, 15 travnja. Car Nikola prihvatilo je misiju da odluču i sporovima između balkanskih država i da među njima posreduje izravnaju-ći ih.

Petrograd, 15 travnja. Više političara je obtuženo radi govora držanih na sveslavenskom poznatom banketu. General Dobosinky također obtužen ubio se. General Skugarevski odputovao je u inozemstvo. Obert Baljašin odušten je od službe.

Svi mogući izkazi su za rat zabra- njeni. A vojnički obvezanici koji su se imali prikazati na stavnju tekar 1914 već su sada pozvani.

Bugarsko raspoloženje.

Sofija, 15 travnja. Službeni „Mir“ drži da će mir biti u brzo sklopljen. Odgovor velevlasti na notu balkanskih država da nije posve zadovoljno, ali ipak da će se države balkauske odazvati volji Europe. Izravni dosadašnji odnošaji balkanskih država prema evropskim državama da će opet biti uzpostavljeni.

Zajam Turskoj.

Carigrad, 15. Francuzki sindikat dao je Turskoj u zajam 17.400 funti, a društvo francuzkih svjetionika ponudilo joj 200.000, te pri zaključku ustanovilo, ako bi nastao novi ugovor do 25 god., da će joj dati povrh toga 300.000 funti.

Njemačka dementira.

Berlin, 15 travnja. „Koelnische Zeitung“ dementira tvrdnju, izašlu u „Echo de Paris“, kao da bi Njemačka potakla velike sile, neka prisile Bugarsku, da obustavi neprijateljstva na Cataldži.

Sukob turskoga sa grčkim brodovljem.

Atena 15 travnja. Admiral Konduriotis javlja, da je jedna turska brodska divizija sa križarom Medshidjom, pred Tenedosom došla u sukob sa grčkim brodovljem. Grci su pucali u daljnji od 3500 m. Turci su odvrćali pucnjavom. Poslie duljeg artiljerijskog kresčeva, tursko se je brodovlje vraćilo u Dardanele. Gubitci na turskoj strani su nepoznati.

Tursko financijalno stanje poslie rata.

Carigrad 15 travnja. Jučer su ministri imali sjednicu na kojoj je bilo pretresano, kako će se držati velike sile prema financijskom stanju Turske iza rata.

Pregovori o miru.

Beč, 8 travnja. „Pressi“ je javljeno iz Pariza, da će preliminari o balkansku miru biti zaključeni još ove sedmice.

Atentat na Španjolskog kralja.

Madrid, 14 travnja. Kad se je kralj Alfonso, vraćao sa smotre vojske, dvadesetpetgodišnji dobrovoljac Rafael Sauch Alegre ispalio je na nj 3 hica iz revolvera. Konj kraljev bio je ranjen. Kralj neozledjen odjuri na konju svog pobočnika. Atentator je htio osvetiti smrt Fererovu. Drži se, da je atentator umobolan. Kao sukrivac uapšen je učitelj jezika, Pach.

Madrid 15 travnja. Očevidci atentata na kralja Alfonsa, pripovijedaju, da je kralj ostao posve hladnokrvan, i kad je atentator bio uapšen, da je kralj veselo djisnuo na konja i zavikao: Življa Španjolska! Iza drugoga hitca, strani vojnički atašaji, koji su bili u pratnji kraljevoj, bacili se na atentatora; ruski obrst ranio ga je sabljom. Pri saslušanju anarhist je bio vrlo veseo. U tamnici je odmah zatražio jelo i izrazio želju, neka mu čim prije sude.

Madrid 15 travnja. U povodu atentata više je kuća premetnuto i mnogo osoba uapšeno.

Madrid, 15 travnja. Atentator Allegre bio je odušten kao vojnički novak u Valenciji radi padavice.

Ministri kod kralja.

Beč, 15. Kralj je u nedjelju primio u audijenciju ministra Stürga i Zaleskoga. Ministar Hazaj prispio je također amo, da izvjesti kralja o svibanjskim napredjenjima. Sutra dolazi ugarski ministar prosvjete, Jan-ković i izvjestit će kralja o radu svojega djelokruga.

Vojnički budget.

Budapest, 15 travnja. Zastupnik Hantos, član većine izjavio je da će vojnički budget za g. 1913 biti povišen okruglo na 600 milijuna. Ideja austrijskog plemstva, da bi se kao i u Njemačkoj jedan put toliko povišio namet u vojničke svrhe, u Ugarskoj ne nalazi nikakova odziva.

Imenovanja.

Beč, 15 travnja. Bersa leidenthalski imenovan je nadzornikom strukovnog risanja za sve srednje škole Dalmacije i južnog Tirola.

Alfred Peršič, poglavarstveni policajni šef u Spljetu imenovan je višim policajnim savjetnikom.

Umro Chayrak.

Zagreb, 15 travnja. Jučer pred podne ovdje je umro Levin pl. Chayrak.

Pronevjerio, pa pobjegao.

Budapest, 15 travnja. Upravitelj štedionice Tardoskeder, pokle nego je pronevjerio štedionu za 370.000 K, pobjegao je u Ameriku.

Papa na smrti?

Rim, 15 travnja. Stanje sv. oca kao da je beznadno. Bolest se vraća pojačana; bojat se je plućnih komplikacija. Pozvana je najbliža rodbina, koja se je joku pila oko kreveta visokog bolestnika.

Oluje po našim zemljom.

Zagreb, 15 travnja. Oluja, koja je biesnila po Hrvatskoj, naniela je silnih šteta. U Zagrebu je više kuća srušeno. Po perivojima i vrtovima stabla su izgubljena. Telefonska mreža je pokvarena, željeznički promet obustavljen.

U Bosni je također orkan biesnio i temperatura je u velike naglo pala. U Sarajevu se srušilo više kuća, koje su u svom padu poklopile više djece i žena te ih usmrtilo. Do 30 kuća moralo je biti izpražnjeno radi štete i pogibelji za život.

Imenovanje prepozita Piffila.

Beč, 15 travnja. Papinski breve, kojim je prepozit Piffil imenovan za nadbiskupa bečkoga, stigao je već ovdje.

Povratak zime.

London, 15 travnja. Po čitavoj srednjoj Evropi zavlada je opet zima, koja će nanijeti silnu štetu poljodjelstvu. Plodovi voćaka svi su uništeni.

Obći štrajk.

Brusel, 15 travnja. Danas je proglašen obći štrajk, teretni saobraćaj sa Amerikom je obustavljen, radnici dobivaju hranu od komiteta štrajka; njemački, francuski i engleski radnici ugljenokopa obvezali su se, da ne će dopustiti te se pošlje u Belgiju ni malo ugljena.

Zatvorena crkva — otvorena.

Beč, 15 travnja. Kako bosanska Korespondenz javlja, na intervenciju zagrebačkog nadbiskupa koadjutora Bauera, počeo će se držati u zavjetnoj crkvi *Mariahilferstrasse*, koja je do jučer bila zatvorena, propovijedi za Hrvate u Beču.

Austrijski cementkartel.

Beč, 15 travnja. Austrijski cementkartel otkazan je za konac godine 1913, jer je jedan dio tvornica postavljao veoma visoke zahtjeve.

Njemačka drzovitost.

Nancy, 15 travnja. Četiri njemačka častnika, koji su u kavani dizali galamu i vikali proti francuzkoj vojsci bili su od rasrdjena mnoštva insultirani i sve do željeznice u Metz u progonjeni.

Iz hrv. i slov. zemalja.

Pišu nam iz Zagreba:

Radi onog proglašenja, koji je izdala hrv. i srp. akad. omladina za reciprocitet zagrebačkog sveučilišta, redarstvo je po višem nalogu uapsilo mnogo sveučilišnih građana i zadržalo ih u zatvoru — nekoga po dva, a nekoga po tri i po četiri dana. Lov na omladinu kao da je opet u jeku, a to znači, da će tirjani Hrvatske obdariti je kakvom novom jabukom...

Za Kranjčevićev spomenik.

Prije dva mjeseca obratio se odbor u Sarajevu na sve hrvatske občine, bankovne institute i pjevačka društva, da po mogućnosti pošalju prinos za spomenik velikome pjesniku, no odziv bijaše na žalost vrlo slab. Sada odbor putem novina umoljava još jednom sve one, kojima su stigle molbe, da mu pošalju svoj obol, ne bi li se uz moglo otkriti ovih praznika spomenik, koji j: već podignut na grobu pjesnikovu na Koševskom groblju u Sarajevu. Izradio ga poznati naš umjetnik prof. Rudolf Valdec. Potrebno je još nekoliko hiljada, da se spomenik izplati. Dužnost je svakog pravog Hrvata doprijeti svoj prinos ovoj plemenitoj pietetnoj ccljji i tim omogućiti što skorije otkriće spomenika.

Naši dopisi.

Mostar, 10 travnja.

Poštovani Gospodine uredniče! Izvolite mi u Vaš cijenj. list uvrstiti sljedeće: Zavrinite malko, gospodo čitatelji, malo u „Hrvatski Dnevnik“ iz Sarajeva, da vidite pustu slogu prema Muslimanima (Turcima) te kakove vesti taj list donosi o balkanskom ratu, kao i o našim zemljama. Koliko je pisanje sarajevskog lista istinito, neka kaže i ovaj primjer, koji se je zbio ovih dana u Mostaru.

Omer Nukić, Mehmed Trbanja, te Omer Bostangić iz Mostara na sred ulice napadoše mirne ljude i djevojke katolike, obasipajući ih ovim riečima: „Udri Vlahu“. Ti arnauti biše dakako osudjeni. Što će na ovo „Hrvatski Dnevnik“? Neke se osvjedoči taj list već jednom o turskom barbarizmu i neka i on progovori o slogi Hrvata i Muslimana, pak neka u dopisima

o balkanskom ratu nazivlje jednokrnu braću (Srbe) „neprijateljima“, a Turke „naši“.

Mi smo ovdje u okupiranim zemljama kao slobodni Hrvati, a vidite na koji smo način slobodni, da čovjek ne može s mirom ni ulicom proći.

Zar se to zove sloga Turčina (mongola!) sa Hrvatima, (Slovenom): Mi smo dosta za turske vlade patili i trpili njihov barbarluk, te smo se nadali, da će se stvar kroz 35 godina popraviti, ali eto im se obraz vidi, te još da su Turci napredovali u balkanskom ratu kao što su Slaveni, ne bi mi ovdje u Mostaru ni iz kuće mogli izaći. Za sada dosta, drugi put više.

Unaprijed Vam se zahvaljujemo na ustupljenom prostoru, bilježeći se sa štovanjem

N. N.

Gospodarski pregled.

Na znanje ljubiteljima i uzgojiteljima kokošiju.

Tko želi imati dobre kokoše nosilice, treba da se postara već na vrijeme, za dobra jaja, za nasad.

Već su poznate plemenite kokoši, koje je č. k. Dalmat. Namjesništvo dobavilo za rasplod, a to: Wyandotta (zlatke) i Langshan crni.

Takove kokoši uzgaja u selu Vrpolju kod Knina, učitelj Josip Pichler, koji jamči za oplodnost i svježocu jaja, koje rasprodava 12 komada za 3 Kr.

Poštarinu plaća naručilej. Preporučuje se ova prigoda za nabavu jaja, plemenitijih sojeva kokošiju, a vrlo umjerenom cijenom.

Tko želi mlade piliće, može također dobiti kod istoga.

Moli se novac poslati unapred, inače se ljaše pouzuećem.

PRED LJETO.

*Komar zuji svoju pjesmu staru:
Groznice će biti po kotaru!*

*A mudraci — mjesta tražit lieka,
Na komara pucaju s daleka.*

*Moj komaru, ti ne čuvaj glavu,
Nego pjevaj svoju pjesmu pravu:*

*Da groznica izjeda nas žive,
Barušine posvuda su krive!*

Komar.

Iz grada i pokrajine.

Vjenčanje. U nedjelju na 13 travnja, vjenčao se je u Šibeniku naš pristaša g. dr. Marko-Jure Dominis, sa dražesnom gospojom Ružom Radunić, sestrom vrlag našeg sumišljenika, g. Gaja. Tom prigodom primili smo ovu pjesmu, koju k čestiti mladencu, donosimo:

Vječna vjero, čijem svetom plamu,
Ja se samo iz daleka divim,
Jer mrtvujem davno među živim; —
Vječna vjero u Ljubavi hramu!

Oj izgaraj i žeži im grudi,
Tòpli noći i tòpli im dane,
Ne osuši suza, koje budi
Vatra sveta mladosti sladja'ne!

Na krilima neka lete širom,
Tvojim divnim kiteći se cviećem;
Vodj' im budi života svemirom,
Kaplja meda srdašću trpećem!

Blagoslovi šaptaje i nade,
Posvećuj im uzdisaje duše;
Kule zlatne, koje tobom grade,
Ne daj nikad da jadi poruše!

Ah, kad ljubav ljudske žeže grudi,
Tad je život postigao metu! —
Vječna vjero, ti im sreća budi,
Jer ti sama — nešto si na svietu!

Naš list je danas izašao na pò arka, jer nam dva slagara moradoše u Zadar na stavnju.

† Vinko Butier. U Spljetu je preminuo na 11 travnja čestiti i obće ljubljeni Vinko Butier. Pokojnik je bio poznat kao marljiv radiša na narodnoj njivi. Izdavanje „Draškova Raboša“ donielo mu je svakovrstnih progona, između kojih tamnicu od 9 mjeseci. Nije ga ipak ništa ustrašilo, nego je do posljednjeg daha ostao vieran idealima, za koje je držao da su najbolji i najpodesniji e se domovina dovine slobode. Smrt pokojnika kosnula se je osobito onih, koji su poznavali, koliko je pok. Butier za ideale u životu podnio.

Bila mu laka zemlja, a u narodu vječna spomen!

† Antun prof. Nisiteo. Primamo iz Zadra tužnu viest, da je tamo na 12 tek preminuo Antun prof. Nisiteo, ravnatelj Realke u miru, te bivši zastupnik sabora Kraljevine Dalmacije.

Pokojnik je bio vrlo vriedan nastavnik, uzor-otac i pravi rodoljub.

Kad je pošao u mir, nastanio se u Zadru, gdje je obnašao razne časti, kao podravnatelja i savjetnika zemljišno-verejskog Zavoda. Bio je neko vrijeme i član pokrajinskog školskog vieća, te je zborom i tvorom radio za hrvatstvo Zadra.

U mladim danima bijaše često u dodiru sa pok. Tomom i Petrom Didolićem, koji su također ostavili u narodu trajnu uspomenu.

Pokoj mu duši, a obitelji naše saučestje!

Za novo groblje. Kako javismo, u subotu po podne obavljeno je povjerenstveno naličje u svrhu opredjeljenja zgodnog zemljišta za novo katoličko i pravoslavno groblje. Povjerenstvu sudjelovaše članovi obć. uprave, obć. tehnik, kotarski i obć. liečnik, jedan obć. viećnik i tri gradjanina Pregledali se položaji oko sv. Mare i na Utvini, te se obnašlo da oba položaja odgovaraju, ali ovaj posljednji ipak najbolje. Sad će se ojmah povesti pregovaranja sa dotičnim vlastnicima zemalja, s kojima će se, ako pregovori uspiju kò što se je nadati, sklopiti odnosne kupoprodajne pogodbe. a kad se to izvrši bit će izradjen projekt novog groblja. Zatim će se osjegurati finacijalna strana ovog pitanja s odobrenjem Zemaljskog Odbora, nakon čega će se moći odmah pristupiti gradnji toli nužnog novog groblja. Očekivat je, da će svi zainteresirani, vlasti i gradjanstvo s najvećom skrbi i susretljivošću poduprijeti i oblaškati obćini ostvarenje ovog već neodklonivog pitanja.

Pošumljenje u području občine šibenske doduše se po izvještajima šumskih organa obavlja, ali bez prigovora i zamjerke osobne, moramo ipak na žalost konstatovati, da vidnih uspjeha od tog pošumljenja nije opaziti već od više godina. Bit će da su u podpunju valjda već pošumljeni predjeli, bit će da se uređuju i usavršuju razsadnici, bit će da obavljena nekoga pošumljenja ne uspeše, jer inače nebi smo mogli protumačiti kako je to, da se u posljednja doba ne može uprieti pristom u nikakov znatniji pošumljeni kompleks kao što je na pr. kompleks izpod „Šubičevca“, kompleks u Kopari Rogozničkoj, kompleks u Perkoviću i t. d. Bilo bi poželjno, da se radnje pošumljenja, u koje se dosta troši i za koje dosta i obćina doprinosi, vrše na način, da se radije namjene podpunu jednoj partiji do njezinog posvemašnjeg uređenja, a onda drugoj, trećoj i tako dalje, a u obstojeće partije da se troši samo ono najnužnije. Na taj način vidjeli bi se bar faktični uspjesi pošumljenja, kojima bi oči žiteljstva bile zadovoljne, dok ovako te oči vide samo permanentnost naše tužne goleti. Priznajemo, da je i čišćenje borovih šumica od gusjenica vrlo potrebno, ali ako je to skopčano s tako velikim troškom, da smanjuje svote opredieljene za samo pošumljenje, onda bi i vlada morala svakako povećati svoje doprinose.

Ovom prilikom upozorujemo šumsku kotarsku vlast, da se sada u sferu svog rada oko pošumljenja obujmi u prvom redu „Šubičevac“ t. j. da taj svoj rad spoji s radom, što ga namjerava vršiti novoustrojeno mjestno društvo za poljepšanje „Šubičevca“, a kad govorimo o „Šubičevcu“ mislimo na ciele brdsku pozadinu našeg grada, koja bi morala biti sva zelenilom pokrivena. Ovo rekomo u najboljoj namjeri i u nadi, da će bit uzeto u obzir.

Poštarski ispiti. Primamo: Ovih dana bio je u Zadru ispit za poštarske aspirante. Među inima bio je kandidat i neki Zadrarin De Giovanini, koji hrvatski ne pozna nit slova. Taj je gospodin položio ipak ispit na talijanskom jeziku! A kamo li, da se poštuje zakonom sankcionirana jezična naredba! A kamo li puteštenje u Beč talijanskim zastupnika, da se tobože krši jezična naredba na štetu Talijana! Tko je krši? Neka nam na ovo odgovore: g. upravitelj pošta i brzojava u Zadru i g. grof, dalmatinski namjestnik.

Zima u proljeću. Ima dva dana, da nam se je opet povratila zima. I tako, mjesto gledati malo proljetno cvieće i upijati čar proljetnih dana, vidimo ovog nepozvanog gosta, koji nam je donio još i snieg po gorama, a čujemo oko sebe zvižduk bure, uz koju na mahove sipi hladna, dosadna kiša. Ali se tješimo, da joj ne će bit dug boravak, jer će brzo morat

pobjegnuti pred suncem, žarkim proljetnim suncem, koje se je nekud skrilo, da iz zasjede navali na svog dušmanina i tako bleg bude što kukaviji. A onda ćemo osjetiti izpunjenje one stàre: post nobula Foebus!

Pišu nam iz Dubrovnika. Ljubo markiz Bona c. k. bilježnik u Dubrovniku bio je suspendiran od službe, što bi moralo biti usvezi s obtužnicom, koja je proti njemu podignuta sbog govora držana o balkaskim događajima. Bez komenata. C. K. Sudbeni savjetnik u Dubrovniku Ivo pl. Grisogano bio je osudjen disciplinarno na premještaj, što bi bio na jednoj svečanosti pročitao prigodnu pjesmu u slavu pobjeda balkanskog oružja.

Razprave. Danas je bila odredjena razprava proti Ivanu Aničinu i Peru Magazinu, pravnicima, i Krstu Margetiću, trgovcu, što su pri manifestacijama dne 10/11 1912 u Šibeniku vikali „Živio Jukić“ i „doli špijuni“.

Razprava je na predlog obrane bila odgodjena do povratka g. Aničina iz Čapljne, gdje se sada nalazi.

Danas se je držala pred ovim c. k. Sudskim Dvorom razprava proti g. Dru Vici Ijadici, što pri razpustu obćinskog zastupstva i kada ie dočekao obćinsku upravu na Poljani dne 17/11 1912, a dogodila se strka, nije poslušao c. k. redarstvenog povjerenika Gustava Stasny, kad je ovaj dao zapovjed, da se mnoštvo razidje; i tim počinio prestupak strke po §. 283 K. Z., kažnjiv po istom §. zatvorom od 1 sedmice do 1 mjeseca. C. k. Državno Odvjetništvo zastupao je g. Dr. Učović, a obranu g. Dr. Subotić.

Svjedoci obtužbe bili su c. k. redarstveni povjerenik, 2 oružnika i 1 poglavarstveni činovnik. Svjedoci obrane bili su dr. Krstelj, Dr. Makale i Dr. Smolčić.

Obtuženik je bio riešen.

Javnoj Dobrotvornosti u Šibeniku, da počaste uspomenu pok. Marije Čikara rodj. Paskievic darovaše: Melko Rajević K 1, Vincenzo Inchiostri e figli K 4, Roco Giadrou K 6, Ugo Fosco K 4. Da počasti uspomenu pok. Antoniette ud. Todeschini: Obitelj Antuna Cosolo K 5, Ivan Mocić K 2. Da počaste uspomenu pok. Krste Cosolo: Upravitelj Marko Ježina K 6, Tvrdka Vincenzo Inchiostri e figli K 4. Kanonik don Vicko Karadjole K 2, Leše Šupuk K 3. — Da počaste uspomenu pok. Aleksandra Inchiostri u Zadru: Tvrdka Vincenzo Inchiostri K 6, Obitelj Paška Čikara K 6. — Da počaste uspomenu pok. Eugenie Chirighin: upravitelj Marko Ježina K 4, Melko Rajević K 1, Ivan Mocić K 2.

Biblioteka za naciju. Javlja nam uprava ove Biblioteke, da će na 25 ov. mj. izaći drugi svezak: „Pjesme“ Milivoja Pavlovića. Pjesme su razredjene u 3 diela: Kosovska poema, Apoteozna pobjedi i Pred novom borbom. Knjiga će obsezati 4—5 tabaka, a zapadat će svaki kemad 40 para.

Dr. V. Lušić-Matković, okulista, boraviti će u Zadru od 15 do 10 svibnja, u Šibeniku od 11 do 14 svibnja, u Splitu od 15 do 30 svibnja, u Dubrovniku od 31 svibnja do 6 lipnja.

Obćinsko redarstvo u Šibeniku napokon je doživjelo da mu se urede pravni odnosi, imenito mirovina, kako je to nužda i pravica zahtjevala. Obćinsko vieće još lani u sjednici 10 studenoga glasovalo je osnovu o mirovinskoj zakladi za obćinske redare, a sada po toj osnovi stekoše pravo na mirovinu redari, kojima je to pravo ovlaštenjem Vieća, priznalo obćinsko upraviteljstvo.

Djelatnost obćinskog redarstva od 4—9 ov. mj. Obćinsko redarstvo uredovalo je kroz gorinaznačeno vreme, u 26 slučajeva, koji su više manji obćini gradski prekršaji.

Zahvala.

Svim onim plemenitim osobama, koje, bilo šiljanjem vijenaca, bilo doprinosom u dobrotvorne svrhe, bilo pridružujuć se sprovodu ili na drugi koji način htjedoš da počaste blagu uspomenu naše nezaboravne

EUGENIJE

nek je nazočnom izrečena naša vječna harnost i najtoplija hvala.

Zahvaljujemo neizmerno M. O. Parohu prečasnom Kan Don Vinku Karadjole, koji je nastojao da sa riječju vjere utješi zadnje časove naše mile pokojnice.

Posebna hvala MM. PP. OO. Dominikancima.

Osobita pak hvala kućnom liječniku veleučenom gosp. Dr. D. Cace na njegovom brižnom i ljubeznom njegovanju, a hvala i veleuč. gosp. D.rima Botteri-u i Colombani-u, koji se pridružiše e da bi svojom znanošću oteli žrtvu okrutnoj smrti. Hvala svima iz dubine srca.

Šibenik na 13. Aprila 1913.

Jelisava i Josip Chirighin
za se, djecu i rodbinu.

Učitelj engleškog jezika.

Preporuča se osobito realcima, koji se namjeravaju posvetiti pomorskom zvanju. Adresu daje uprava „Hrvatske Rieči“.

Broj 3284.

Oglas natječaja.

Otvara se natječaj na mjesto tehnika kod ove Obćine.

S ovim mjestom spojena je plaća određena u novoj osnovi o razredjenju obćinskih činovnika po nazivu i po berivima, odobreno od Obćinskog Vieća u sjednici 10. studenoga 1912, te od Zemaljskog Odbora odlukom 29. ožujka 1913 br. 14626/912; te pravo za mirovinu u smislu pokrajinskog zakona 28. veljače 1899/ br. 8. l. p. z..

Rok ovom natječaju traje do 1. svibnja t. g.

Natjecatelji morat će do tog roka dostaviti ovome Obćinskom Upraviteljstvu svoje molbenice, snabdjevene svim izpravama, na kojima se njihovo natjecanje temelji; a dat će se kod imenovanja prednost onome, koji dokaže, da je već stekao i prakse u obćinskoj tehničkoj službi.

Natjecatelji morat će dokazati potpuno poznavanje hrvatskog jezika.

Onaj, kojemu bude dopitato mjesto tehnika kod ove Obćine, do stalnog imenovanja, imat će pravo na plaću određenu po staroj osnovi o pravnim odnosajima činovnika obćine šibenske, t. j. na plaću od Kr. 2400.— godišnjih, od dana stalnog imenovanja imat će pravo na plaću određenu po novoj osnovi t. j. na Kr. 3600.— godišnjih i na neprekidne četirigodišnje doplatke od Kr. 400.— svaki.

Za potanje obavjestiti moći će se natjecatelji obratiti podpisanome.

U Šibeniku, 11. travnja 1913.

Od Obćinskog Upraviteljstva.

Načelnik:
Dr. Krstelj.

Prisjednik:
V. Kulić.

NOVO IZRADJENE
:: RADNIČKE KNJIGE ::

- SLUŽBOVNE KNJIGE -

NABAVLJAJU SE U
HRVATSKOJ TISKARI

(Dr. Krstelj i drug) Šibenik.

Vodovode

Šmrkove

svih vrsti izradjuje
najveća slavenska tvrdka
Monarkije

A N T. K U N Z

Hranice (Morava).

Praktične upute i približni
troškovnici badava.